

MÔ HÌNH TRỒNG THỬ NGHIỆM GIỐNG NẤM MỚI KIM PHÚC VÀ HOÀNG ĐẾ CHO NĂNG SUẤT CAO

PHẠM HẢI THANH

Sở Khoa học và Công nghệ Quảng Bình

1. Đặt vấn đề

Nấm là loại thực phẩm giàu chất dinh dưỡng cần thiết cho con người, với hàm lượng protein (đạm thực vật) có trong nấm tương đương thịt, cá và rất giàu chất khoáng, acid amin.

Trong khoảng 10 năm trở lại đây, ngành trồng nấm mới được phát triển mạnh mẽ. Ngày càng có nhiều người biết đến tác dụng của nấm hơn. Sản lượng nấm thu hoạch mỗi năm ngày càng tăng lên rõ rệt. Việc trồng nấm không những tạo nên nguồn thức ăn sạch cho con người mà còn góp phần vào việc giải quyết công ăn việc làm cho những người lao động, không những thế, trồng nấm còn giúp cho môi trường giảm thiểu sự ô nhiễm như hiện nay. Việc trồng nấm đã tận dụng tất cả các phế thải trong nông nghiệp cũng như công nghiệp như rơm rạ, bã mía, mùn cưa cao su và bông hạt. Nước ta có điều kiện thời tiết thuận lợi cho các loài nấm phát triển, với kiểu khí hậu nhiệt đới gió mùa ẩm thuận lợi cho việc trồng nấm quanh năm. Cùng với nguồn nguyên liệu dồi dào, lực lượng lao động đông đảo càng giúp cho nghề trồng nấm ở nước ta phát triển mạnh mẽ.

Nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế không chỉ gây ấn tượng về hình thức và cân nặng mà chất lượng của loại nấm này cũng hết sức thú vị: hội tụ được đầy đủ những chất của nấm cao cấp như thịt chắc, dày, thơm, ngọt, cây khỏe, dễ trồng, không cần nhà lạnh, chịu được dải nhiệt độ rộng, phù hợp khí hậu Việt Nam, yêu

cầu vốn đầu tư thấp và đặc biệt cho năng suất cao nhất so với các loại nấm hiện có tại Việt Nam; việc bảo quản khá đơn giản, không cần sử dụng bất kỳ chất bảo quản nào, có thể bảo quản trong ngăn mát tủ lạnh nhiệt độ khoảng 15 độ, giữ được 20-25 ngày. Nấm Kim phúc và Hoàng đế còn là một nguồn thức ăn chứa đầy đủ các chất dinh dưỡng trong bữa ăn của người dân. Tuy nhiên, nấm Kim phúc và Hoàng đế chưa được biết đến nhiều và cũng chưa được trồng rộng rãi.

Nghề trồng nấm ở tỉnh Quảng Bình đã và đang phát triển. Nhiều hộ dân có cuộc sống tốt hơn nhờ việc trồng nấm. Đặc biệt là trồng các loại nấm như nấm rơm, nấm mộc nhĩ, nấm linh chi, nấm sò. Để phát triển thêm nghề trồng nấm cũng như đa dạng hóa các loại nấm trên địa bàn tỉnh, Hợp tác xã sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh là đơn vị chuyên sản xuất, cung cấp các loại giống nấm, nấm ăn và nấm dược liệu, cung cấp bịch phôi, nguyên vật liệu làm nấm, sản xuất trà và rượu linh chi. Hợp tác xã đã tìm tòi và mạnh dạn đưa giống nấm mới vào để nghiên cứu, sản xuất và trồng thử nghiệm nấm, giống nấm tăng năng suất và giá trị, làm giàu cho nhiều hộ nông dân tại địa phương. Trên cơ sở đó, Sở Khoa học và Công nghệ đã phê duyệt mô hình “Trồng thử nghiệm giống nấm mới Kim phúc và Hoàng đế cho năng suất cao” do Hợp tác xã sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh chủ trì thực hiện.

Đối tượng nghiên cứu của mô hình là nấm

Các đại biểu tham quan mô hình nấm sạch tại HTX sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh

Ảnh: TL

Kim phúc và Hoàng đế: Nguồn giống gốc được xác nhận bởi Công ty Nấm Hương Nam - huyện Yên Khánh - tỉnh Ninh Bình. Cơ chất trồng nấm: Bông hạt và mùn cưa cao su thải (từ bịch trồng nấm Linh chi và nấm Mộc nhĩ). Địa điểm triển khai mô hình tại Hợp tác xã sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh ở xã Sơn Lộc, huyện Bố Trạch, tỉnh Quảng Bình.

Mục tiêu nghiên cứu của mô hình là đánh giá khả năng sinh trưởng, phát triển, năng suất và hiệu quả kinh tế của 2 giống nấm. Hoàn thiện quy trình sản xuất nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế trên cơ chất bông hạt và mùn cưa cao su thải (từ bịch trồng nấm Linh chi và Mộc nhĩ), làm phong phú thêm các loại giống nấm trên địa bàn.

2. Kết quả mô hình

Nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế có quy trình sản xuất giống nhau từ khâu xử lý và ủ nguyên liệu, cấy và ươm giống đến lúc thu hoạch. Nhưng thời gian cấy giống, ươm và thời gian từ lúc phủ đất đến lúc thu hoạch của

nấm Kim phúc (23-29 ngày) ngắn hơn nấm Hoàng đế (33-37 ngày).

Ngày từ tháng 9/2016 đến tháng 6/2017, chủ nhiệm và cơ quan chủ trì đã tiến hành trồng thử nghiệm 3 đợt nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế. Đợt 1: tháng 9/2016 tiến hành sản xuất 890 bịch giống nấm Kim phúc và 885 bịch nấm Hoàng đế; khối lượng nguyên liệu được sử dụng 1,34 tấn bông, 0,66 tấn bã thải mùn cưa cao su. Đợt 2: tháng 11/2016 tiến hành sản xuất 900 bịch giống nấm Kim phúc và 900 bịch nấm Hoàng đế; khối lượng nguyên liệu được sử dụng 1,34 tấn bông, 0,66 tấn bã thải mùn cưa cao su. Đợt 3: tháng 1/2017 tiến hành sản xuất 855 bịch giống nấm Kim phúc và 810 bịch nấm Hoàng đế; khối lượng nguyên liệu được sử dụng 1,32 tấn bông, 0,64 tấn bã thải mùn cưa cao su.

Nguyên liệu trồng nấm Kim phúc là bã thải mùn cưa cao su (từ bịch trồng nấm Linh chi và Mộc nhĩ): 1 tấn, bông hạt: 2 tấn, giống nấm: 80kg; Nấm Hoàng đế là bã thải mùn cưa cao su (từ bịch trồng nấm Linh chi và Mộc nhĩ):

1 tấn, bông hạt: 2 tấn, giống nấm: 80kg.

Trong quy trình kỹ thuật trồng nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế, việc nắm vững kỹ thuật xử lý nguyên liệu cũng như đảm bảo các yếu tố tự nhiên trong quá trình nuôi trồng (độ ẩm, ánh sáng, nhiệt độ) quyết định rất lớn đến năng suất của nấm.

Kết quả thu hoạch của mô hình cho thấy, sản lượng nấm Kim phúc đạt 1.590kg cao hơn so với thuyết minh 1.520kg. Trong đó, đợt 1 đạt được 375kg nấm (đạt 74,4%), thấp hơn so với thuyết minh là 504kg, nguyên nhân do thời tiết không thuận lợi nên có một số bịch nấm bị hư hỏng nấm không phát triển. Nhưng đến đợt sản xuất thứ 2 và 3 thì năng suất nấm khá cao so với thuyết minh: đợt 2 đạt 590kg nấm (đạt 117%), đợt 3 đạt 625kg nấm (đạt 124%). Điều đó cho thấy, nấm Kim phúc thích nghi với điều kiện thời tiết nắng ẩm từ nhiệt độ 25-32°C.

Sản lượng nấm Hoàng đế: 1.220kg thấp hơn so với thuyết minh 1.296kg. Trong đó, đợt sản xuất 1 nấm Hoàng đế không thích nghi với thời tiết lạnh nhiệt độ nhỏ hơn 20°C, do đó sản lượng chỉ thu hoạch được 280kg (đạt 64,8%). Qua đợt 2 và đợt 3 gặp thời tiết thuận lợi nên năng suất tăng: đợt 2 đạt 450kg (đạt 104%), đợt 3 đạt 490kg (đạt 113,5%).

Như vậy có thể thấy, nấm Kim phúc năng suất thích nghi với môi trường cao hơn so với nấm Hoàng đế, do đó, cho năng suất cao hơn nấm Hoàng đế.

Hiệu quả kinh tế nấm Kim phúc đạt lợi nhuận là 33.755.000 đồng, trong khi đó ở thuyết minh là 15.515.000 đồng. Hiệu quả kinh tế nấm Hoàng đế đạt lợi nhuận là 20.343.000 đồng, trong khi đó ở thuyết minh là 14.043.000 đồng.

Thời gian sinh trưởng và phát triển của nấm Kim phúc là 119-121 ngày, nấm Hoàng đế khoảng 140-147 ngày (từ khi bắt đầu xử lý nguyên liệu đến khi thu hoạch lứa đầu tiên).

Nhiệt độ thích hợp trồng nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế là 25-32°C. Do vậy, khuyến cáo không trồng vào mùa đông có nhiệt độ thấp. Năng suất của nấm Kim phúc đạt 60,75%/1 tấn nguyên liệu, nấm Hoàng đế đạt 47%/1 tấn nguyên liệu. So với năng suất của nấm rơm trồng trên cơ chất bông (theo nghiên cứu của Trung tâm Công nghệ sinh học Thực vật - Viện Di truyền Nông nghiệp Hà Nội thì năng suất trồng nấm rơm trên bông hạt cho năng suất chỉ từ 15-20%).

3. Kết luận

Như vậy mô hình “Trồng thử nghiệm giống nấm mới Kim phúc và Hoàng đế cho năng suất cao” do Hợp tác xã sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh chủ trì thực hiện đã thành công và mang lại hiệu quả kinh tế cao. Mô hình đã hoàn thiện quy trình sản xuất nấm Kim phúc và nấm Hoàng đế trên cơ chất bông hạt và bã thải mùn cưa vừa góp phần làm đa dạng hóa nguồn nguyên liệu sản xuất vừa làm phong phú thêm các loại giống nấm, góp phần thúc đẩy nghề nấm phát triển ở tỉnh Quảng Bình. Làm tăng sản phẩm có ích cho xã hội, ngoài sản phẩm chính thu được là nấm thì bã thải sau quá trình sản xuất có thể được ủ làm phân bón cho cây trồng. Bên cạnh đó, mô hình đã bổ sung, nâng cao kiến thức cho người dân (do trong quá trình triển khai thực hiện dự án, đơn vị chủ trì dự án có sử dụng nhân lực là người dân địa phương), thông qua quá trình sản xuất, các cán bộ đã hướng dẫn cho các hộ nông dân một phương thức sản xuất nông nghiệp hiện đại, hướng tới nền nông nghiệp xanh và bền vững.

Đây là hai giống nấm mới đưa vào sản xuất nhưng lại dễ làm, hiệu quả kinh tế cao. Thành công của mô hình mới là bước đầu, mong rằng trong thời gian tới mô hình sẽ được nhân rộng, tạo việc làm và thu nhập ổn định hơn cho người nông dân, góp phần nâng cao đời sống nhân dân ở vùng khó khăn ■